

26. 8. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Připravovaná novela občanského soudního řádu

Prioritou v oblasti justice je zavést taková opatření, která povedou k rychlejšímu a kvalitnějšímu rozhodování soudů. Tomuto cíli z hlediska soudního procesu napomůže zejména zjednodušení procesních předpisů. Z důvodu četnosti dosavadních novel občanského soudního řádu je vhodné se při naplňování tohoto cíle zaměřit pouze na zásadní problémy, které českou justici nejvíce sužují a které soudní proces činí zdlouhavým a neefektivním.

Tzv. souhrnná novela občanského soudního řádu vychází z Programovém prohlášení vlády ze dne 17. ledna 2007, v němž se vláda zaměřila mimo jiné na problematiku justice. Cílem změn v oblasti justice podle Programového prohlášení je

- zjednodušení procesních předpisů,
- odbřemenění soudců,
- zamezení průtahů v soudním řízení.

Prioritou v oblasti justice je zavést taková opatření, která povedou k rychlejšímu a kvalitnějšímu rozhodování soudů. Tomuto cíli z hlediska soudního procesu napomůže zejména zjednodušení procesních předpisů. Z důvodu četnosti dosavadních novel občanského soudního řádu je vhodné se při naplňování tohoto cíle zaměřit pouze na zásadní problémy, které českou justici nejvíce sužují a které soudní proces činí zdlouhavým a neefektivním.

Mezi základní oblasti, které si navrhovaná právní úprava dává za cíl změnit patří

- nová úprava systému doručování,
- zjednodušení systému protokolace,
- efektivní obrana proti průtahům v řízení,
- omezení rozsahu odůvodnění rozhodnutí soudů,
- posílení notáře jako soudního komisaře v dědickém řízení a
- odstranění nedostatků, které vyplývají z poznatků praxe.

Nová úprava systému doručování

Systém doručování se zdá být největším problémem současné české justice. Soudy zejména prvního a druhého stupně tíží problémy s efektivitou a spolehlivostí doručování. Samotná úprava je příliš rozsáhlá, složitá a kazuistická a často způsobuje nižší právní jistotu v českém právním řádu. V současné právní úpravě neexistuje odpovědnost účastníka za existenci adresy pro doručování a ochranu vlastních zájmů. I v případě, že je doručováno na adresu uvedenou v centrální evidenci obyvatel, je možné účinnost doručení popřít.

U fyzické osoby je současná úprava doručování stavěna na těchto zásadách:

- je-li doručováno na adresu uvedenou v evidenci obyvatel nebo na adresu, kterou fyzická osoba sdělila soudu a požádala o doručování na ni, či na adresu, kterou jinak označila jako místo pro doručování, je doručení neúčinné, pokud fyzická osoba prokáže, že se v den doručení a v době 3/10 dnů od uložení v místě doručení nezdržovala. Podle § 46 odst. 6 nese v tomto případě důkazní

břemeno osoba, které bylo doručováno,

- v případě doručování na adresu, která není vedena v evidenci obyvatel a pokud fyzická osoba nepožádala o doručování na jinou adresu či jinak neoznačila místo pro doručování, nese důkazní břemeno soud a je na jeho prokázání, že se osoba na takovém místě zdržovala.

U právnické osoby je současná právní úprava doručování založena na těchto zásadách:

- rozlišuje se, zda je doručováno na adresu zapsanou v obchodním nebo jiném veřejném rejstříku nebo na adresu skutečného sídla (§ 19c ObčZ) anebo zda bylo doručováno na adresu, kterou sdělila právnická osoba soudu,
- byla-li písemnost doručována na adresu sídla zapsanou v obchodním nebo jiném veřejném rejstříku, je doručení neúčinné, pokud právnická osoba prokáže, že v den doručení a 3/10 dnů po doručení ve skutečnosti sídlila jinde a že bez zbytečného odkladu požádala o změnu zápisu v obchodním nebo jiném veřejném rejstříku,
- byla-li písemnost doručována na adresu skutečného sídla, je uložení písemnosti neúčinné, jestliže právnická osoba prokáže, že v den doručení nebyl zastižen nikdo, kdo byl oprávněn písemnost přijmout a v době uložení (3/10 dnů) sídlila ve skutečnosti jinde.

Podle navrhované právní úpravy mezi způsoby doručování patří doručování při jednání nebo jiném soudním úkonu. Nelze-li takto doručit, doručí soud písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Není-li ani toto doručování možné, doručí se prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníkem řízení nebo jeho zástupcem.

Předkládaná novela občanského soudního řádu zařazuje mezi způsoby doručování také doručení prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky (§45, § 46, § 47). Novela neobsahuje úpravu doručování tímto způsobem a odkazuje na zvláštní právní předpis, kterým je návrh zákona o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů. Tento předpis zavádí jednotný informační systém datových schránek, které budou orgány veřejné moci využívat mimo jiné k doručování písemností adresátům, kteří budou mít datovou zpřístupněnou schránku. Využití tohoto způsobu doručení se uplatní nejenom v řízení podle občanského soudního řádu, ale bude mít širší uplatnění, např. i ve správním řízení. Navrhovaná právní úprava stanoví doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky za prioritní způsob před jiným elektronickým doručováním na elektronickou adresu. Na elektronickou adresu lze doručovat pouze tehdy, nelze - li doručovat do datové schránky.

Základem nového systému doručování je povinná doručovací adresa. Adresou pro doručování prostřednictvím veřejné datové sítě je adresa datové schránky evidovaná podle zvláštního právního předpisu. Pokud nemá adresát zpřístupněnou datovou schránku, doručuje se prioritně na adresu pro doručování, kterou adresát sdělí soudu. Adresát může sdělit soudu jinou adresu nebo elektronickou adresu. Soud na elektronickou adresu doručuje, jestliže adresát soud o doručení písemnosti tímto způsobem požádal nebo s ním vyslovil souhlas a jestliže uvedl akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb, který vydal jeho kvalifikovaný certifikát a vede jeho evidenci, nebo předložil svůj platný kvalifikovaný certifikát. U doručování prostřednictvím doručujícího orgánu či účastníkem řízení nebo jeho zástupcem je adresou pro doručování adresa uvedená v § 46b návrhu.

Navrhovaná právní úprava rozlišuje doručování do vlastních rukou, doručování a doručování jiných písemností.

U písemností, které jsou doručovány do vlastních rukou, lze spatřovat rozdíl od současné právní úpravy ve sjednocení doby, po kterou je písemnost uložena v trvání 10 dní. Po uplynutí lhůty 10 dnů se písemnost považuje za doručenu. Při doručování do vlastních rukou se po uplynutí desetidenní úložní doby písemnost nevrací soudu, ale je vhozena do schránky adresáta. I když vhození do schránky nemá žádné právní účinky, zvyšuje se tím pravděpodobnost, že se účastník po uplynutí

úložní doby dozví, jaká písemnost mu byla doručena. Vhození do schránky je jedním ze změkčovacích institutů ve fikci doručení. Každý má povinnost dbát o svoji poštovní schránku tak, aby byla správně označená a zabezpečená.

U písemností, které nejsou doručovány do vlastních rukou, se vhozením do schránky doručuje, a to v případě, že adresát není zastižen při pokusu o doručení. Institut vhození do schránky je využíván například v německé právní úpravě, kde existuje možnost doručení písemnosti vhozením do schránky. Písemnost může být v Německu vhozena do schránky na dopisy, která patří k bytu nebo obchodnímu prostoru nebo do podobného zařízení, které adresát zřídil pro příjem pošty, není-li možné doručit písemnost rodinnému příslušníku, spolubydlícímu či spolupracující osobě. Teprve pokud selže tento způsob doručení, ukládá se písemnost na poštu či soud, podle druhu doručujícího orgánu. Vložení do schránky se písemnost považuje za doručenu. Obálka je žlutá, aby ji adresát ve schránce nepřehlédl.

K odstranění a zmírnění tvrdosti nového systému doručování, zejména vzhledem k tomu, že lze ve větším rozsahu doručovat na základě fikce, zavádí navrhovaná právní úprava institut neúčinnosti doručení. Soud v tomto případě na návrh účastníka rozhodne, že doručení je neúčinné, pokud se účastník nebo jeho zástupce nemohl s doručovanou písemností z omluvitelného důvodu seznámit. Návrh je třeba podat do 15 dnů ode dne, kdy se s doručovanou písemností seznámil, nebo mohl seznámit. Je zde stanovena výjimka ve věcech uvedených v § 120 odst. 2, jde-li o nesporné řízení, ve kterých soud rozhodne o neúčinnosti doručení i bez návrhu, jestliže je podle obsahu spisu zřejmé, že účastník nebo jeho zástupce se z omluvitelného důvodu nemohl seznámit nebo neseznámil s písemností.

Zjednodušení systému protokolace

Podle § 40 občanského soudního řádu o úkonech, při nichž soud jedná s účastníky nebo provádí dokazování anebo vylašuje rozhodnutí, se sepisuje protokol. V protokolu o jednání se označí zejména projednávaná věc, uvedou se přítomní, vyličí se průběh dokazování – pouze podstatný obsah výpovědi, pokud je to důležité pro posouzení věci, zapíše se odpovědi vyslychaného doslovně, uvede se obsah přednesů, poučení poskytnutá účastníkům, výroky rozhodnutí, vyjádření účastníků, zda se vzdávají odvolání.

Důvodem změny současné právní úpravy je, že protokolace je

- faktorem průtahů v soudním řízení,
- zdrojem nepřesností,
- zdrojem možného zkreslování informací,
- faktorem zatěžování soudců.

Problémem protokolace podle platné právní úpravy je, že soudce formuluje průběh jednání zapisovateli, vzniká problém nepřesnosti např. zachycených výpovědí svědků (jen málo svědků podá námítku soudci). Soudce se sám rozhoduje, v jakém rozsahu a jakými slovy se bude protokolovat průběh ústního jednání. Tímto způsobem protokolace se snižuje efektivita následné kontroly rozsudku vyšší instancí, snižuje se také schopnost kontrolovat nepodjatost atd. Protokolace je dále zdrojem průtahů, neboť diktování je časově náročné. Soudce se musí soustředit na formulaci diktovaných skutečností. Odstranění protokolace, tedy diktování obsahu přednesů a důkazů umožňuje soudci se zabývat analýzou informací nutných k vlastnímu rozhodování a soustředit se plně na průběh jednání.

K odstranění nedostatků této úpravy a k urychlení vedení soudního řízení povede pořizování zvukového či zvukově obrazového záznamu o jednání v občanském soudním řízení, který by se zásadně nepřepisoval. Záznamem dle navrhované právní úpravy se rozumí počítačem zpracovávaný

zvukový (popř. zvukově-obrazový) záznam, který umožňuje snadný přepis záznamu do protokolu, stejně tak jako vyhledávání jednotlivých svědeckých výpovědí a dalších provedených důkazů. Záznam, který se bude uchovávat na trvalém nosiči dat, bude obsahovat celé soudní jednání vyjma porady senátu. Přepis záznamu nebo jeho části ve formě protokolu se bude pořizovat vždy v řízeních týkajících se péče soudu o nezletilé, vždy je-li podán řádný nebo mimořádný opravný prostředek ve věci samé, nebo pokud tak určí soud. Přepis se provede i na žádost účastníka, provedení takového přepisu je zpoplatněno. Návrh zákona v § 40 taxativně vypočítává úkony, o nichž se však vždy pořizuje protokol a vymezuje situace, kdy je možné pořádat protokol.

Zaznamenávání průběhu řízení na CD/DVD nosič je možné považovat za další krok k elektronizaci justice. S přípravou vyslovila souhlas vláda ČR usneseními č. 1652/2005 a 1390/2006.

Smyslem elektronizace justice je zejména:

- zvýšení průchodnosti české justice;
- snížení doby vyřizování soudních případů;
- zefektivnění spolupráce v rámci resortu i mimo něj (např. s Policií ČR);
- zlepšení komunikace veřejnosti s justicí.

Efektivní obrana proti průtahům v řízení

Možným řešením vedoucím k rychlejšímu a kvalitnějšímu rozhodování soudů je změna úpravy § 174a zákona o soudech a soudcích, která se týká obrany proti již nastalým průtahům v řízení. Navrhovaná právní úprava umožňuje soudu, vůči kterému návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu směřuje, postoupit návrh buď soudu vyššího stupně nebo provést všechny úkony, u nichž podle navrhovatele dochází k prodlení. Navrhovaná právní úprava se inspiruje rakouskou právní úpravou, konkrétně § 91 GOG, který upravuje organizaci soudnictví a postupy při výkonu soudnictví.

Omezení rozsahu odůvodnění rozhodnutí

Dalším podnětem souhrnné novely je omezení rozsahu odůvodnění rozhodnutí soudů. Současná právní úprava rozlišuje plnou a zkrácenou verzi rozsahu odůvodnění rozsudků. Zákon zakazuje, aby soud při vyhotovení odůvodnění rozsudku opisoval ze spisu skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy. Přesto jsou odůvodnění rozsudků často zdlouhavá, popisná a pro účastníky řízení nesrozumitelná.

Ustanovení § 157 odst. 2 stanoví náležitosti odůvodnění, kterými jsou: čeho se žalobce domáhal a z jakých důvodů, jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), které skutečnosti má soud za prokázané a které nikoli (stručně a jasně), o které důkazy opřel soud svá skutková zjištění a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů, proč soud neprovedl i další důkazy, jaký závěr učinil soud o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce.

V § 157 odst. 3 a odst. 4 je upravena tzv. zkrácená verze odůvodnění. Ve zkrácené verzi se odůvodňují rozsudky pro zmeškání či uznání obsahující jen předmět řízení a stručné důvody, pro které soud rozhodl rozsudkem pro zmeškání či uznání, a dále rozsudky, proti nimž není přípustné odvolání nebo proti nimž se účastníci odvolání vzdali, kde soud uvede pouze předmět řízení, závěr o skutkovém stavu a stručné posouzení věci.

Důvodem změny současné právní úpravy odůvodňování rozhodnutí je, že

- zatěžuje soudce,
- je zdrojem průtahů v soudním řízení,
- u některých typů rozhodnutí není nutné odůvodňovat.

Zahraniční úpravy se snaží omezovat rozsah odůvodňování rozhodnutí soudů, či je úplně vypouštět. Například na Slovensku se v § 157 odst. 3 OSP stanoví, že pokud je vyhlášen rozsudek za přítomnosti všech účastníků nebo jejich zástupců, kteří se vzdají odvolání, uvede soud v odůvodnění rozsudku jen předmět řízení a ustanovení zákona, podle kterých rozhodl. V německé právní úpravě se v § 314 ZPO stanoví, že odůvodnění není třeba v případě, že není přípustný opravný prostředek, účastníci se vzdají práva na něj či v případě, že podstatný obsah je v protokolu. V rakouské právní úpravě se v § 417a ZPO stanoví, že pokud je rozsudek vyhlášen za přítomnosti stran a není podáno (ohlášeno) odvolání, může se odůvodnění omezit jen na přednesy stran a na to, z čeho soud vycházel při rozhodnutí, pokud jsou tyto údaje nutné k posouzení právních účinků rozsudku.

Navrhovaná právní úprava spočívá v zakotvení skutečnosti, že odůvodnění uvedené v písemném vyhotovení rozsudku musí být v souladu s vyhlášeným odůvodněním. V navrhovaném ustanovení § 169 odst. 2 se vypočítávají usnesení, které nemusí obsahovat odůvodnění. U těchto usnesení se ve výroku uvedou vždy zákonná ustanovení, jichž bylo použito a důvod rozhodnutí.

Posílení postavení notářů jako soudních komisařů

Navrhovaná právní úprava, kterou se mění zákon 99/1963 Sb., občanský soudní řád v části řízení o dědictví, si klade za cíl posílení pravomocí notářů jako soudních komisařů v řízení o dědictví, a tím urychlení dědického řízení a v neposlední řadě i přispění k odbřemenění soudů od administrativně jednoduché agendy.

Za současného stavu v dědickém řízení notáři na základě pověření soudem vykonávají úkony jako soudní komisaři. Jejich rozhodovací pravomoci vyplývají z ustanovení § 38 odst. 2 občanského soudního řádu, který obsahuje výčet těch věcí, které jsou vyhrazeny soudu a jimiž soud nemůže notáře pověřit. Spadají sem žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině a meritorní rozhodnutí. Notář jako soudní komisař tedy může samostatně vydávat pouze usnesení, jimiž se upravuje vedení řízení.

Podle § 175zd občanského soudního řádu však soudní komisař připravuje podklady pro vydání usnesení soudu včetně návrhu usnesení, což vede k tomu, že soudy v dědickém řízení v podstatě pouze podepisují rozhodnutí, která připravil soudní komisař a která zpravidla soud nijak neupravuje. V důsledku stávající úpravy tak spis opakovaně putuje mezi soudem a notářem a dochází tak ke zbytečným průtahům v řízení. Stávající vymezení rozhodovacích pravomocí notářů v § 38 odst. 2 občanského soudního řádu (usnesení, jimiž se upravuje vedení řízení) přináší interpretační obtíže, neboť dochází k zaměňování se stejným zněním, obsaženým v § 202 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu, tj. usnesení vůči kterým není odvolání přípustné. S ohledem na smysl dědického řízení je zřejmé, že okruh rozhodnutí podle § 38 občanského soudního řádu by měl být širší než podle § 202 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu. Soudy by proto měly být svěřeny pouze základní úkoly, nezbytné pro to, aby byl zachován přehled o počtu probíhajících dědických řízení, tj. zejména přidělování věcí soudním komisařům a vyřizování věcí týkajících se ciziny.

Novelou dochází k změně právní úpravy § 38 občanského soudního řádu způsobem, kdy notář jako soudní komisař vykonává jednotlivé procesní úkony a rozhodnutí jménem soudu, není-li výslovně stanoveno jinak, tj. že má rozhodovat soud. Tato úprava v podstatě představuje paralelu k činnosti exekutorů nebo vyšších soudních úředníků. Právo na zákonného soudce by touto úpravou nemělo být dotčeno, neboť i ohledně notářů, kteří jsou pověřováni jako soudní komisaři, se vede obdoba rozvrhu práce. K tomu přistupují další zákonné garance v podobě specifického opravného prostředku proti rozhodnutí soudního komisaře (tentýž specifický opravný prostředek se používá ve vztahu k rozhodnutím vydaným justičními čekateli a vyššími soudními úředníky), přičemž rozhodnutí soudu se považuje za rozhodnutí prvostupňové a je proti němu přípustné odvolání.

Soud tedy na základě oznámení matriky o úmrtí osoby pověří dle rozvrhu práce notáře jako soudního komisaře, který provede celé řízení a po nabytí právní moci usnesení, jímž se řízení končí, a po provedení následných povinných informativních úkonů ve vztahu k třetím subjektům (typicky banky, u nichž jsou deponovány vklady zůstavitele), spis uloží k archivaci u soudu.

Jelikož matriky úmrtí osoby ve svém obvodu soudu pouze oznamují a jelikož pověření notáře jako soudního komisaře není ze zákona soudním rozhodnutím (jde o akt sui generis, resp. organizačně-technické povahy), lze tento proces optimalizovat zavedením elektronické komunikace se zaručeným elektronickým podpisem, neboť jak soudy, tak i notáři a matriky disponují příslušným vybavením. K zavedení takového postupu tedy není třeba legislativního zásahu, ale postačí projednání s notáři a matričními úřady. Vzájemná elektronická komunikace mezi uvedenými subjekty je předmětem úpravy doručování, obsažené v návrhu této novely občanského soudního řádu.

Změny notářského řádu

V souvislosti se změnami občanského soudního řádu, týkajícími se notářské profese, vyvstala potřeba změn též v notářském řádu, zejména ve vztahu ke kárnému řízení, které již neodpovídalo legislativnímu standardu u ostatních právnických profesí.

Základní změny v notářském řádu jsou následující:

- upřesnění požadavků na kvalifikační předpoklady pro funkci notáře,
- korekce oprávnění, jimiž může být notářem pověřen notářský koncipient a notářský kandidát,
- zavedení centrální evidence manželských smluv,
- zpřehlednění kárného řízení,
- zjednodušení podmínek pro sepis notářského zápisu s přímou vykonatelností, včetně umožnění, aby takový zápis na základě pověření notáře mohl sepsat též notářský koncipient či kandidát (tj. sjednocení s obdobným oprávněním u exekutorských koncipientů a kandidátů),
- zavedení notářského zápisu o rozhodnutích ustavujících orgánů zakládaných právnických osob,
- vypuštění spořitelních a úvěrních družstev jako peněžních ústavů vhodných pro notářské úschovy finančních prostředků,
- umožnění zapůjčení notářského spisu jinému notáři, který je pověřen funkcí soudního komisaře.

Klíčové jsou přitom změny v kárném řízení a v zavedení evidence manželských smluv. S posílením samostatných rozhodovacích pravomocí notářů v řízení o dědictví bylo nutné odpovídajícím způsobem prohloubit odpovědnost notářů za svou činnost. Jelikož úprava kárného řízení u notářů nedoznala změn od svého přijetí v roce 1992, jsou navrhovány změny, které obsahově odpovídají změnám, které proběhly u úpravy kárného řízení u advokátů a soudních exekutorů.

V řízení o dědictví předchází vlastnímu projednání dědictví vypořádání společného jmění manželů rozhodnutím soudu. Teprve na základě tohoto vypořádání lze provést soupis aktiv a pasiv dědictví. Manželé, popřípadě budoucí manželé mohou smlouvou změnit majetkový režim mezi manžely stanovený zákonem. Smlouvy o úpravě majetkových vztahů mezi manžely podle § 143a občanského zákoníku však mnohdy v řízení o dědictví nebývají vůbec vzaty v úvahu – nebývají účastníky předloženy, zejména jsou-li svým obsahem nevýhodné pro pozůstalého manžela a dědicům jejich porřízení není známo. Tyto smlouvy podle § 143 odst. 4 sice vůči jiné osobě působí, jen je-li jí obsah smlouvy znám, avšak manželé a jejich dědici jsou jimi vázáni. Na základě těchto smluv dojde ke změně zákonného majetkového režimu mezi manžely, neboť manželé nabývají do výlučného vlastnictví buď takovou smlouvou i vypořádávaný stávající společný majetek nebo majetek nabývaný za trvání manželství v budoucnu. Tím, že se soud (soudní komisař) nedozví o změně majetkového režimu mezi manžely, dojde k chybnému rozhodnutí se všemi z toho vyplývajícími důsledky. Z tohoto důvodu se navrhuje zavedení evidence smluv mezi manželi a osobami hodlajícími uzavřít manželství podle § 143a občanského zákoníku, kterou povede Notářská komora České republiky, a to v

elektronické podobě, obdobně jako Centrální evidenci závětí. Každý notář bude mít po sepsání takové smlouvy povinnost neprodleně takovou smlouvu zaevidovat v evidenci, a každý notář - soudní komisař bude v evidenci povinně lustrovat.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Testamentární svěřenské fondy: nevyužitý potenciál v právní pasti?](#)
- [Změny zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí už nejsou tabu. ČÚZK mění dlouholetou praxi](#)
- [Právním účinkem služebnosti poživacího práva je vstup poživatele do právního postavení pronajímatele dle dříve uzavřené nájemní smlouvy](#)
- [Nenápadná novela SŘS s velkým potenciálem: urychlí změny ve správním soudnictví výstavbu?](#)
- [Ochranné pásmo energetického zařízení a ochrana dotčených vlastníků](#)
- [Výše jistoty dle § 75b o. s. ř. při více účastnících a kumulaci nároků: nejasnosti, výklad, praxe](#)
- [Zákon o podpoře bydlení, aneb nové systémové řešení bytové nouze](#)
- [Specifika práv z vadného plnění při koupi podílů a akcií](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 19.: Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele](#)
- [Přinese tzv. rozvodová novela skutečně zklidnění emocí ve sporech o péči o dítě?](#)
- [Posuzování manželství v cizineckém právu aneb správní úvaha o třech významech](#)